

« به نام خدا »

آشنایی با روش ها و فنون مطالعه ی صحیح

مطالعه ی هوشمند

شماره ۲

تهیه و تنظیم ابراهیم عزیزی

معلم راهنمای پایه ی اول

سال تحصیلی ۸۸-۸۷

اقسام مختلف مطالعه :

مطالعه را از جهت موضوع می توان به نوع کلی و تخصصی تقسیم کرد ، که مطالعه کلی را نیز به دو قسم مطالعه کَشکولی و عمومی تقسیم می کنند که به طور مختصر به هر یک از آن ها اشاره می کنیم :

مطالعه کَشکولی :

در این روش خواننده موضوع خاصی را مورد مطالعه قرار نمی دهد ، بلکه مباحث متعدّد و مسائل مفیدی که به مناسبت های مختلف به دست می آورد را جمع آوری و یادداشت می کند تا در آینده در زمان لازم از آن استفاده کند . تا از خرمن هر یک از علوم خوشه ای بر توشه ی خویش بیفزاید .

مطالعه عمومی :

در این روش خواننده یک موضوع بسیار عام و کلی را مدّ نظر قرار می دهد و درباره ی آن مطالعات مختلفی را انجام می دهد ، به عنوان مثال خواننده ای موضوع بحث خویش را دین شناسی قرار می دهد و در صدد آن است که هر یک از مباحث را به صورت کلی و با در نظر گرفتن زوایای مختلف مورد مطالعه قرار دهد .

تفاوت دیگر مطالعه عمومی با مطالعه کَشکولی در این است که مطالعه کَشکولی هدف خاصی را دنبال نمی کند ، اما مطالعه عمومی برای رسیدن به هدف خاصی است.

مطالعه تخصصی :

در مطالعه تخصصی معمولاً خواننده موضوع خاصی را در نظر می گیرد و آن را مورد مطالعه قرار می دهد .

اقسام مختلف مطالعه از جهت تعداد افراد :

مطالعه را می توان از جهت تعداد افراد مطالعه کننده به دو قسم کلی تقسیم کرد :

الف) مطالعه انفرادی (ب) مطالعه گروهی

مطالعه انفرادی :

اگر تنها یک فرد درباره ی موضوع یا موضوعاتی مطالعه کند به آن مطالعه انفرادی می گویند .

مطالعه گروهی :

هر گاه دو نفر یا بیش تر با همکاری یک دیگر درباره ی موضوع یا موضوعاتی مطالعه کنند و با تبادل افکار خویش نتایج بهتری را عاید خودشان نمایند ، به آن مطالعه گروهی گویند .

در این قسم از مطالعه ، معمولاً مسئول هسته ، هدایت گروه را بر عهده می گیرد و مسائلی از قبیل اوقات مطالعه ، وظایف هر یک از افراد ، نحوه و زمان بیان اشکالات و پاسخ ها و ... را مشخص و تنظیم می کند و موفقیت گروه علاوه بر همه افراد ، تا حدّ زیادی وابسته به مدیریت مدیر گروه است .

شیوه های مختلفی برای این کار وجود دارد که دو قسم آن را اشاره می کنیم :

الف) با توافق همه یا اکثر افراد گروه بخشی از کتاب برای مطالعه انتخاب می شود و همه آن بخش را مطالعه می کنند ، مسئول گروه خلاصه ای از بحث را مطرح می کند و از افراد گروه می خواهد در باره ی آن نقد و بررسی کنند ، بعد در پایان مسئول گروه نتایج را جمع بندی و خلاصه می کند .

ب) مسئول گروه ضمن روخوانی کتاب ، بخش مشکل تر آن را توضیح می دهد ، بعد از افراد گروه می خواهد همه آن را مطالعه کنند و در جلسه بعد درباره ی آن نقد و بررسی کنند .

این روش بیش تر مخصوص کسانی است که یا وقت کم تری برای مطالعه دارند ، یا از جهت علمی توانایی لازم را ندارند .

اقسام مطالعه از جهت اهداف :

مطالعه با انگیزه های مختلفی صورت می گیرد که ممکن است

الف) برای سرگرمی (ب) برای کسب اطلاعات (ج) برای فهمیدن باشد که با توجه به هدف آن ها نوع مطالعه متفاوت می باشد .

۱- مطالعه یا خواندن اجمالی :

هدف از خواندن اجمالی ، دست یافتن به نکات و مطالب مهم کتاب و کشف ساختمان مواد و مطالب در یک زمان کوتاه و با سرعت زیاد

است؛ و ویژگی مهم آن تأیید بر روی زمان است که زمان معینی برای خواندن

مطلب مشخصی تعیین می شود مثلاً ۱۰ یا ۳۰ دقیقه برای خواندن یک بخش کتاب.

روش:

روش خواندن اجمالی مبتنی است بر یک نمونه گیری سریع از نکات اساسی و صرف نظر کردن از جزئیات و برای افزایش میزان علاقه خود نسبت به مطالب به طرح سوالاتی در مورد مطالب خواندنی پردازد.

البته اگر برای کسب اطلاعات کامل و جامع کتاب را می خوانید، سرعت شما باید کمتر از مواقعی باشد که به دنبال یک دید کلی از کتاب هستید یا برای سرگرمی آن را مطالعه می کنید.

۲- عبارت خوانی:

هدف عبارت خوانی افزایش سرعت مطالعه است یعنی به جای این که کلمه به کلمه مطلب را بخوانیم، چند کلمه یا یک جمله یا ... را بخوانیم.

روش:

روش عبارت خوانی دارای دو سطح است: یکی سطح مکانیکی و دیگری سطح ادراکی.

سطح مکانیکی مربوط است به عادت دادن چشم برای حرکت سریع از طریق توجه کردن به گروه کلمات به جای توقف چشم بر روی کلمه به کلمه که بیشتر مربوط به زمان کودکی است که از ترکیب حروف کلمه می ساختیم و بعد هم کلمه به کلمه جمله را می خواندیم و به این صورت عادت کردیم. البته هر چه خواننده بر سطح مکانیکی بیشتر تسلط یابد در سطح ادراکی میزان فراگیری مطالب برای وی بیشتر می شود.

از نظر سطح ادراکی، خواننده باید به تدریج یاد بگیرد تا معنی و مفاهیم مطالب خواندنی را از ترکیب کلمات، یعنی جملات عبارات

کسب کند و انرژی خود را از راه حرکت کند چشم از کلمه ای به کلمه ای دیگر به هدر ندهد.

۳- دقیق خوانی:

هدف دقیق خوانی درک کامل مطالب خوانده شده و نگهداری آن ها به طرز منظم و منطقی در حافظه است، به طریقی که یادآوری آن ها برای استفاده های بعدی میسر باشد.

روش:

فنون اساسی روش دقیق خواندن عبارتند از:

سازمان دادن و مرتب کردن، حاشیه نویسی، علامت گذاری، خلاصه کردن و ... که در سازمان دادن و مرتب کردن، خواننده به دنبال سازمان فکری مطلب می گردد و از رابطه بین مطالب آگاه می شود.

با حاشیه نویسی و علامت گذاری خواننده صفحات را علامت می زند تا ساختمان مطالب را روشن تر سازد و در خلاصه کردن، خواننده مطالب را مرور می کند و درک خود را از مطالب روشن تر و بهتر می سازد.

در سازمان دادن و مرتب کردن مطالب باید به مطالب یا نکات اصلی توجه کرد و آن ها را تعیین کرد سپس جزئیات آن را تعیین کنید و ساختمان یا شکل ساده ای برای آن ترسیم کنید که هرچه این شکل ساده تر و روشن تر باشد یادگیری شما بهتر خواهد بود.

تحقیقات نشان داده اند که ذهن آدمی نمی تواند در هر سطحی با بیش از سه تا پنج عامل درگیر شود، پس ساده کردن مطالب از طریق تقسیم بندی آن به سه یا پنج قسمت یا نکته اصلی درک مطالب و یادآوری آن ها را آسان تر می سازد. برای این منظور می توان نکات اصلی و جزئیات را به صورت یک شکل یا یک طرح مجسم کنید. برای مثال به صورت طرح خلاصه ای، طرح سازمانی، طرح هرمی، طرح شعاعی، طرح سلولی یا طرح اختلاطی تهیه کرد و یا طرح های ابتکاری دیگر که خودتان ترسیم می کنید.

الف) طرح خلاصه ای ساختمان یک طرح یک طرفه است که در آن موارد از نظر اهمیت به طور نزولی قرار دارند.

الف - تر اصلی

ب -

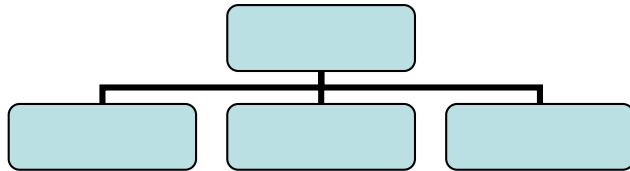
۱ - .....

۲ - .....

۳ - .....

ب) طرح سازمانی به صورت آشکارتری یک سلسله مطالب

را نشان می دهد و چگونگی ارتباط آن ها را تعیین می کند.

ج) طرح هرمی چند جهت مختلف را تصویر می کند و رابطه هر بخش با مطلب کلی را نشان می دهد.

ادامه دارد ...